

**Toiminnallisia menetelmiä esi- ja alkuopetuksen oppilaille
kielellisten valmiuksien kehittämiseen**

I Luokka- / ryhmäopetuksen tueksi		
Mitä? Materiaali	Miten? Käyttö (mitä kielen osa-aluetta se kehittää)	Mistä? (Tuotteen saatavuus)
Piktot	Päivän aikataulun hahmottamiseen, ajan hahmottamiseen	Netistä, esim. papunet.net Symbol for Windows
Kuukausitaulut, joissa suomalaiset juhlapyhät	Ajan hahmottamiseen	
Seinäkalenteri		
Vuodenaikataulut		
Maapallo, maailman kartta, kuvia eri puolilta maailmaa	Oman kulttuuri-identiteetin vahvistamiseen	
Sadut, kirjat eri kulttuureista ja maista		

II Kielenopetusmateriaalia pienryhmään		
Mitä? Materiaali	Miten? Käyttö (mitä kielen osa-aluetta se kehittää)	Mistä? (Tuotteen saatavuus)
Kuva- ja sanakortit: Keskeiset aihepiirit (joista korttisarjoja kannattaa hankkia/valmistaa): kodin		

esineet, koulutarvikkeet, harrastukset, liikenne, eläimet, pukeutuminen, ruoka, vuodenajat, tavallisimmat verbit		
Alias-pelikortit	<p>Sanaston opetukseen (uusien sanojen esittely), sanaston harjoitteluun, tunnistamiseen ja tuottamiseen, sanojen luokitteluun</p> <ul style="list-style-type: none"> - Korttien ryhmittely: Oppilaat jakavat sanakortit ryhmiin yläkäsitteiden mukaan. - Muistipeli: Tässä pelissä tarvitaan kaksi identtistä kuvasarjaa tai valmis muistipeli (esim. Jäljillä). Aina, kun oppilas kääntää kortin, hän tuottaa sanan. - Esittäminen: Oppilas saa kuvakortin ja esittää sanan pantomiimina. Muut arvaavat. - Selittäminen: Oppilas selittää kuvakortin sanan toisin sanoin (esim. Alias). Muut arvaavat. - Nimeäminen: Oppilaat sanottavat opettajan esille laittamia kortteja, joidenkin korttien alla on yllätys. - Paikan ilmaisu: Kortit laitetaan esille. Oppilas tai opettaja selittää paikan määreiden avulla (esim. Se on karhun <u>alapuolella</u>), missä kuva on. Muut arvaavat kortin. - Kim-leikki sanaston harjoitteluun: Pöydälle laitetaan erilaisia kortteja. Oppilaat saavat katsoa vähän aikaa niitä. Sitten heidän täytyy sulkea silmänsä tai kääntyä selin. Yksi korteista otetaan pois pöydältä ja laitetaan piiloon. Kun silmät saa avata, täytyy yrittää muistaa, mikä kortti pöydältä puuttuu. 	
Avainsanoja, opettajanopas (monistettavia kuvakortteja eri teemoista)	Keskustelun pohjaksi. Sanaston harjoitteluun.	Sanoma Pro, hinta 9/2012 66.50 Alv 0% 61.01
Kalapeli (Find your Fish -peli): kuvakortit eri teemoista		<i>Early Learning</i> www.earlylearning.fi

		<i>hinta 9/2012 61,50, veroton 50,00</i>
KPL-kuva- ja sanakortit		Haukkarannan koulu, <i>Valteri-puoti</i> <i>www.valteri.fi</i>
Kuva- ja valokuvakortit eri aihepiireistä, esim. verbeistä		Esim. LDA = Living and Learning (Cambridge) tai Schubi <i>Early Learning</i> <i>www.earlylearning.fi</i>
Jäljillä -muistipeli	Lajisanaston opetteluun.	Sanoma Pro, hinta 9/2012 19,00, veroton 15,45
Korttisarjalajitelma eri tapahtumista	Puheen harjoitteluun, kuvanlukutaidon kehittämiseen, tarinoiden kirjoittamisen tueksi <ul style="list-style-type: none"> - Korttien järjestäminen loogiseen järjestykseen: Oppilas järjestää korttisarjan kortit tapahtumajärjestykseen (syy – seuraus -suhteet). - Yksi oppilas kertoo toiselle korttien tapahtumat niitä näyttämättä. Toinen saa tehdä kysymyksiä. 	Esim. Schubi
Kuvakorttikansio (isot kuvat) vaarallisista tilanteista	Keskustelun harjoitteluun <ul style="list-style-type: none"> - Mitä kuvassa tapahtuu? -keskustelu: Oppilaat etsivät ja kertovat itse. Oppilaat etsivät vaarallisia paikkoja ja tilanteita kuvasta. (Keskustellaan itselle sattuneista vaarallisista tilanteista.) 	K2-Publisher <i>k2-publisher.com</i> <i>www.earlylearning.fi</i>
Sadunkerrontakortit, Esim. Satuhetki-peli	Puheen harjoitteluun, tarinoiden kirjoittamisen tueksi <ul style="list-style-type: none"> - Oppilas/ ryhmä valitsee korteista itselleen päähenkilön, tapahtumapaikan ja tarinassa esiintyvän asian. Hän käyttää niitä sitten suullisessa tai kirjallisessa tekstissä. 	Tactic
Marjamäellä 1 kirja ja 10 kuvataulua	Sanavaraston kartuttaminen	60€ Valteri

Tavarat, esineet:		
Mitä? Materiaali	Miten? Käyttö (mitä kielen osa-aluetta se kehittää)	Mistä? (Tuotteen saatavuus)
Matkalaukku, jossa on vaatteita	Vaatteiden nimeämiseen ja kuvailemiseen, erikokoisten vaatteiden vertailuun	
Keittiövälineitä: astioita ja ruokaleluja (tai ruokakuvia/piktoja)	<ul style="list-style-type: none"> - Kotileikki: leikissä sanoitetaan kodin esineistöä ja vuorovaikutusta - Ennen ruokailua voidaan näyttää kuvien tai esineiden avulla, mitä aineita ruokaan on käytetty. 	
Koulutarvikkeita	<ul style="list-style-type: none"> - Esim. Kim-leikki sanaston harjoitteluun 	
Pieniä liikennemerkkejä, kulkuvälineitä, liikenneympäristöjä	<p>Sanojen luokitteluun (esim. kulkuvälineet)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keskustelu säännöistä: Miten liikenteessä toimitaan 	
Eläimiä	<p>Sanojen luokitteluun, sanaston opetteluun</p> <ul style="list-style-type: none"> - eläinperheet - eläinten osat - yläkäsitteiden mukaan luokittelu: esim. kotieläimet, villieläimet 	
Leikkikorit (sis. hahmot, rakennuspalikat, kulkuvälineet)	<p>Nimeämiseen, toiminnan sanoittamiseen, tarinan kertomiseen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leikkikorin käyttö: Oppilas rakentaa leikkikorin välineistä leikin, jonka opettaja sanoittaa. 	
<p>Käsinuket</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esim. klassisiin satuihin liittyvät käsinukkepaketit, eri kansallisuuksia edustavat käsinuket - Lavasteita, esim. eriväriset huivit ja kankaat - Sermi 	<p>Ilmaisutaitojen kehittämiseen, tunteiden käsittelyyn, puheen kehittämiseen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Satunäytelmä: Esitetään kuultu satu. - Arkipäivän tilanteet: Esitetään arkipäivän tilanteita, harjoitellaan esim. asiointia ja kohteliasta kielenkäyttöä. - Esitetään itselle tapahtunut asia etäännyttäen se nukun avulla. 	<p>Esim. www.lahjakas.fi</p>
Nuket/ nukkeperheet	Sanaston kartuttamiseen (esim. perheenjäsenet)	www.verkkokauppa.pesapuu.f

<ul style="list-style-type: none"> - nukkeperhe - maahanmuuttajaperhe - eri ammatit 	<ul style="list-style-type: none"> - omista kokemuksista kertominen nukkejen avulla 	i
Pehmolelut	Paikanilmaisujen opiskeluun <ul style="list-style-type: none"> - Oppilaat nimeävät lelut ja sijoittavat ne eri paikkoihin luokassa. Opettaja kysyy: Kuka on <u>ikkunalaudalla</u>? jne. Oppilaat vastaavat ja kertovat/toistavat, missä lelu on. Kun käsitteet on opittu, oppilaat piilottavat leluja ja antavat ohjeita niiden löytämiseen. 	
Sanasäkit eri aihealueista	Sanavaraston kartuttaminen	

Pelit:		
Mitä? Materiaali	Miten? Käyttö (mitä kielen osa-aluetta se kehittää)	Mistä? (Tuotteen saatavuus)
Kalapeli (Find your Fish -peli) kansio ja pelialustat ja kuvakortit	Sanaston opetteluun (eri aihepiirien sanastot, esim. ruoat, vaatteet, työkalut, kellonajat, paikanilmaisut) <ul style="list-style-type: none"> - Kohteliaan kysymisen harjoittelu: Oppilas kysyy kohteliaasti, esim. Saisinko kalan, joka on kattilan takana? Antaja sanoo: Ole hyvä. - Kaikki Avainsanojen sanakortit (kopioitavat) sopivat myös tähän. 	<i>Early Learning</i> www.earlylearning.fi <i>hinta 9/2012 61,50, veroton 50,00</i>
Alias-sananselityspeli	Sanaston tuottamiseen, tunnistamiseen, opetteluun ja kertaamiseen, sanojen luokitteluun	
Muistipelit	<ul style="list-style-type: none"> - Jäljillä-muistipeli: luontoaiheisten sanojen opettelu - Avainsanoja- ja AAMU-kirjojen kuvakorteista saa tehtyä muistipelejä eri aihepiireistä. 	Sanoma Pro, hinta 9/2012 19,00, veroton 15,45
Logico yksilöharjoitteluun tai pareittain	Lukemisen, sanaston ja kielitiedon asioiden	Lasten keskus

(pelialusta + tehtäväkortit eri aihepiireistä)	harjoitteluun, tarkan lukemisen/ päättelyn harjoitteluun	esim. <i>Early Learning</i> www.earlylearning.fi
Dominot	Käsitteiden ja sanaston harjoitteluun; esim. vastakohtat, synonyymit, yhdyssanat, eläimet ja niiden poikaset	esim. <i>Early Learning</i> www.earlylearning.fi
Noppapelit	Ymmärtävän kuuntelemisen/lukemisen kehittämiseen (sääntöjen lukeminen), laskemiseen Esim. Avainsanoja-kirjasta voi kopioida Helsingissä-pelipohjan	Esim. Avainsanoja-kirjasta voi kopioida
Arvaa kuka? /Kuka kukin on?/ Who's who? -peli	Kysymysten tekemiseen, ulkonäön kuvailuun	esim. <i>Tevela</i> <i>Early Learning</i> www.earlylearning.fi
Otsapokka	Kysymyslauseiden opetteluun.	<i>Early Learning</i> www.earlylearning.fi pelikehys 9/2012: 21,50, veroton 17,48 tehtäväkortit: 26,80, veroton 21,79
Marjamäellä –lautapeli 10 erilaista peliä paketti	Nimeäminen, luokittelu ja visuaalinen hahmottaminen	80€ Valteri.fi

Musiikki:		
Mitä? Materiaali	Miten? Käyttö (mitä kielen osa-aluetta se kehittää)	Mistä? (Tuotteen saatavuus)
CD-levyt, esim. AAMUn laulut	Eri aihepiirien sanaston/sanontojen opiskelu musiikin avulla (rytmi ja liike yhdistetään sanoihin)	Opetushallitus
Rytmisoihtimet, esim. malletit, marakassit, kapulat, tampuriinit, agogot, sointuputket	Sanojen ja puheen rytmin opetteluun	www.oppien.fi

Oppikirjat/monistettava materiaali:		
--	--	--

Mitä? Materiaali	Miten? Käyttö (mitä kielen osa-aluetta se kehittää)	Mistä? (Tuotteen saatavuus)
Avainsanoja; opettajanopas ja työkirjat lukeville ja ei-lukeville lapsille	Monipuolista materiaalia kielen eri osa-alueiden kehittämiseen (myös monistettavaa materiaalia)	Sanomapro
Takatasku 1 ja 2 + E1 ja E2	Monistettavaa materiaalia kirjoittamisen ja lukemisen sekä kielitiedon asioiden opetteluun	Sanomapro
Lukemisharjoituksia	Yksinkertaisia luetunymmärtämisen harjoituksia, kopioitava materiaali	<i>Early Learning</i> www.earlylearning.fi
Luen. Kirjoitan. Opin. -työkirja Luen. Kirjoitan. Opin. 2 -työkirja	sanaston ja sanojen kirjoittamisen harjoitteluun	Otava www.otava.fi
Sanat ja lauseet -työkirja	sanaston ja kirjoittamisen harjoitteluun	Otava www.otava.fi
Puhekuplia (Hakamo, Maija-Leena)	käytännönläheinen tieto- ja harjoituspaketti, joka pureutuu lapsen puheen ja kielellisen tietoisuuden kehittämiseen	Lasten Keskus
Matikasta moneksi: tulostettavat kalat	luokittelu	www.lastenkeskus.fi -> tulostettavat materiaalit

III Opetukseen soveltuva lasten kirjallisuus:		
Mitä? Materiaali	Miten? Käyttö (mitä kielen osa-aluetta se kehittää)	Mistä? (Tuotteen saatavuus)
Flip flop (Rabb, Hannele)	Muuntuvia minisatuja ja piirrettyjä tukiviittomia; suullisen kerronnan kehittämiseen	
Villit pallot (Tullet, Harvé)	Toiminnallinen kirja luetun/kuullun ymmärtämisen kehittämiseen, käsitteiden opiskeluun	Tammi www.tammi.fi
Hujan hajan -kirja (Helsing, Susanna – Thorlund, Astrid – Savolainen Katriina)	Kuvasta kertomiseen, lapsen sanaston kartoittamiseen	Tammi www.tammi.fi
Tarinatie: Tarinoita silmälle ja korvalle (Lupton, Hugh)	Kuvitettuja tarinoita eri maista (tarinoissa rakenne toistuu); kirjallisuuden opetukseen, kuullun ymmärtämisen, sanaston ja kertomisen opetteluun Myös äänikirjana	Pieni Karhu www.pienikarhu.fi
Ihmesatuja - satuja eri maista (Lupton, Hugh)		

Veikko-vaarin antiloopit (Reinikainen Satu, Tikka Ilona, Inovaara Minna)	Vuosittain pari tuhatta suomalaislasta muuttaa ulkomaille, ja yhtä moni palaa Suomeen. Millaista on jättää koti, opetella vieras kieli ja saada uusia ystäviä. Lasten omiin kokemuksiin pohjautuvia tarinoita.	Kansanvalistusseura
Tarinat tunteiden tulkkina	toiminnallisia ideoita satujen ja draaman maailmasta	ps-kustannus 39€

IV Aikuisten opintomateriaaleja ja testejä:		
Mitä? Materiaali	Miten? Käyttö (mitä kielen osa-aluetta se kehittää)	Mistä? (Tuotteen saatavuus)
Kielitaito puhkeaa kukkaan (Harju, Heidi)	Kieltä rikastuttavia leikkejä 3 – 6 -vuotiaille lapsille	Folkhälsan
Lauran päivä	Suomi toisena kielenä -kartoitusaineisto esiopetukseen	Opetushallitus
KiTa	suomen kielen taidon arviointimateriaali esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheeseen	Helsingin kaupungin opetusvirasto ja sosiaalivirasto
Kulttuurien käsikirja (Helander, Eila - Vaaramo, Riitta – Vallisaari Mirja)	kulttuurien ja kielten tuntemusta tiiviissä muodossa	WSOY
Suvaitsevaisuuskasvatuksen opas 5 - 8 -vuotiaiden ohjaajille		YK-liitto
Heini Paavola & Mirja-Tytti Talib: Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa	Tietoa siitä mitä kulttuuriseen tai uskonnolliseen vähemmistöön kuuluvan lapsen ja nuoren kasvattamisessa tulee ottaa huomioon	PS-Kustannus
Tilly Kajetski, Minna Salminen : Matikasta moneksi	Toiminnallista matematiikkaa varhaiskasvatuksesta esiopetukseen	Lasten keskus

